

แนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทย
ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
**Approaches for Managing Academic Collaboration Networks in Thai
Language Departments of Universities in Yunnan Province,
People's Republic of China**

เซียง เสี่ยวเยี่ยน,
วารภรณ์ ไทยมา และ สิริธร สิ้นจินดาวงศ์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
**Xiang Xiaoyan,
Waraporn Thaima and Sirinthorn Sinjindawong**
Sripatum University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: waraporn.th@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ 2) สร้างแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน 3) ประเมินแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 10 คน เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารและอาจารย์สาขาภาษาไทย วิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน จำนวน 102 คน และสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า และแบบประเมินแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการได้แก่ด้านบริหารเครือข่ายความร่วมมือคือ คุณลักษณะผู้นำ การปฏิบัติงานเครือข่าย และกิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานเครือข่าย และด้านบริหารวิชาการคือ บริหารหลักสูตร การเรียนการสอน วัดผลประเมินผล พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นิเทศภายในสถานศึกษา และวิจัยและพัฒนา 2) แนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการคือ 1. บริหารเครือข่ายความร่วมมือมี 3 แนวทางคือ คุณลักษณะของผู้นำ การปฏิบัติงานเครือข่าย และกิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานเครือข่าย 2. บริหารวิชาการคือ บริหารหลักสูตร การเรียนการสอน วัดผลประเมินผล พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นิเทศภายในสถานศึกษา และวิจัยและพัฒนา

* วันรับบทความ : 19 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 31 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 1 สิงหาคม 2567

3) ผลการประเมินแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ ด้านคุณลักษณะของผู้นำ เป็นไปได้สูงสุด $\mu = 4.63$ ด้านการปฏิบัติงานเครือข่ายเป็นประโยชน์และถูกต้องสูงสุด $\mu = 4.75$ เท่ากัน ด้านกิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานเครือข่าย ถูกต้องสูงสุด $\mu = 4.88$ และแนวทางการบริหารวิชาการ ถูกต้องสูงสุด $\mu = 4.75$

คำสำคัญ: แนวทางบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ; มหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน; ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

Abstract

This research aimed: 1) to study the management of academic collaboration networks, 2) to develop approaches for managing academic collaboration networks in the Thai language department at Yunnan University, China 3) to evaluate the approaches for managing academic collaboration networks in the Thai language department at Yunnan University, China. This multi-phase mixed-method research involves in-depth interviews with purposive sampling of 10 people, research questionnaire data were collected from sample group including administrators and teachers in the Thai language department and International Relations Department at Yunnan University, totaling 102 people, and focus group discussions with 8 experts. The research tools include in-depth interviews, rating scale questionnaire, and evaluation forms for academic collaboration management approaches. The statistical analysis methods include mean, standard deviations, and content analysis.

The research findings indicate that 1) the management of academic collaboration networks includes aspects of network management such as leadership characteristics, network operations, and activities to enhance network operations, as well as academic management such as curriculum management, teaching and learning, performance assessment, development of media, innovation, and technology for education, internal supervision in educational institutions, and research and development. 2) The approaches for managing academic collaboration networks include 3 main aspects: leadership characteristics, network operations, and activities to enhance network operations, as well as academic management including curriculum management, teaching and learning, performance assessment, development of media, innovation, and technology for education, internal supervision in educational institutions, and research and development. 3) The evaluation results of the management approach for academic collaboration networks show that leadership characteristics have the highest possibility with $\mu = 4.63$, network operations scored the highest in both utility and accuracy with $\mu = 4.75$, and activities to enhance network operations are the most accurate with $\mu = 4.88$, while academic management is also accurate with $\mu = 4.75$.

Keyword: Approaches for managing academic collaboration networks; Universities in Yunnan Province; Republic of China

บทนำ

ความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาระหว่างประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทยนั้นปรากฏเป็นรูปธรรมชัดเจนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ (ในขณะนั้น) ได้เป็นแม่แบบความสำเร็จด้านการได้ลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมมือแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษากับมหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศปักกิ่ง (จรัสศรี จิรภาส, 2562 : 106) ต่อมาได้มีสถาบันราชภัฏอีกหลายแห่งได้จัดทำบันทึกความเข้าใจกับมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ถือเป็นการสร้างกระแสและส่งผลให้สถาบันการศึกษาของไทยหลายแห่งลงนามแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษากับประเทศจีนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก และยังได้ดำเนินโครงการความร่วมมือต่าง ๆ เช่น จัดการฝึกอบรมร่วม การฝึกอบรมระยะสั้น การสัมมนาทางวิชาการ ส่งผลให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถและผลิตนวัตกรรมทางวิชาการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเพิ่มขึ้น

ความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนานและมหาวิทยาลัยในประเทศไทยได้ทวีความสำคัญมากขึ้นเมื่อประธานาธิบดีสี จิ้นผิง (Xi Jinping) แห่งประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ริเริ่มนโยบาย “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (One Belt One Road) ขึ้นในปี พ.ศ. 2556 และประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีความสำคัญตามนโยบายนี้ มหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนานได้ตอบสนองต่อนโยบายนี้อย่างแข็งขัน เห็นได้จากในปี พ.ศ. 2562 วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยจำนวน 19 แห่ง ได้เปิดสาขาวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก และสถาบันการศึกษาทั้ง 19 แห่งนี้ยังคงมีการดำเนินความร่วมมือและแลกเปลี่ยนทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยในไทยอย่างต่อเนื่อง ทำให้การศึกษภาษาไทยในมณฑลยูนนานพัฒนาขึ้นอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีการดำเนินงานด้านความร่วมมือทางวิชาการสาขาภาษาไทยมาอย่างต่อเนื่องและเป็นระยะเวลานานแล้วก็ตาม แต่จากการดำเนินงานยังพบว่าเกิดปัญหาขึ้นหลายประการ เช่น ปัญหาด้านหลักสูตรที่ไม่สอดคล้องกัน ปัญหาด้านการผลิตทรัพยากรการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ปัญหาด้านการประเมินผลการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกัน ปัญหาเหล่านี้ไม่เคยได้รับการปรับปรุงแก้ไข อีกทั้งไม่เคยมีการประเมินผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือทางวิชาการ ทำให้ไม่สามารถมองเห็นสาเหตุของปัญหาและทำการแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการให้ดีกว่าเดิมได้ นอกจากนี้ปัญหาของการแพร่ระบาดของโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (国家移民管理局 : 2021) ทำให้เกิดการจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศอย่างเข้มงวด ส่งผลให้ความร่วมมือทางวิชาการต้องหยุดชะงักลง

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว การศึกษาเพื่อหาแนวทางในการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการสาขาภาษาไทย นอกจากจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการสาขาภาษาไทยแล้ว ยังใช้แนวทางเหล่านี้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อีกทั้งสามารถนำแนวทางเหล่านี้ขยายไปสู่ความร่วมมือในสาขาวิชาอื่นกับสถานศึกษาในประเทศอื่น ๆ ได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
2. เพื่อสร้างแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
3. เพื่อประเมินแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (Multi-Phase Mixed-Methods) (ภัทรวดี มากมี, 2559 : 29) คือ ดำเนินการวิจัยด้วยวิธีเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และตามด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

1) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน 10 คน จากสาขาวิชาภาษาไทย ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน 19 แห่ง โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้ เป็นผู้บริหารหรือหัวหน้าสาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน และ/หรืออาจารย์ผู้ทำหน้าที่สอนวิชาภาษาไทย และ/หรือผู้บริหารหรือบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยประเทศไทยที่มีข้อตกลงความร่วมมือกับสาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนานด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองโดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ไม่ถามซ้ำและสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) ชนิดกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการสาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีคุณภาพจากการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าระหว่าง 0.67-1.00

3) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิจัยระยะที่ 2 การยกร่างแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

1) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จากสาขาวิชาภาษาไทย ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน 19 แห่ง ได้แก่ คณบดีหรือรองคณบดีและอาจารย์

สาขาวิชาภาษาไทย ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 112 คน

2) เครื่องมือวิจัย แบบสอบถามแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการสาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนานประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีคุณภาพจากการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 และค่าเชื่อมั่นหลังจากนำไปทดลองใช้ มีค่า 0.975

3) การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ด้วยการวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยระยะที่ 3 ประเมินแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

1) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ที่มีคุณสมบัติดังนี้ เป็นผู้บริหารคณะภาษาต่างประเทศ ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน เช่น คณบดีหรือรองคณบดีคณะภาษาต่างประเทศ

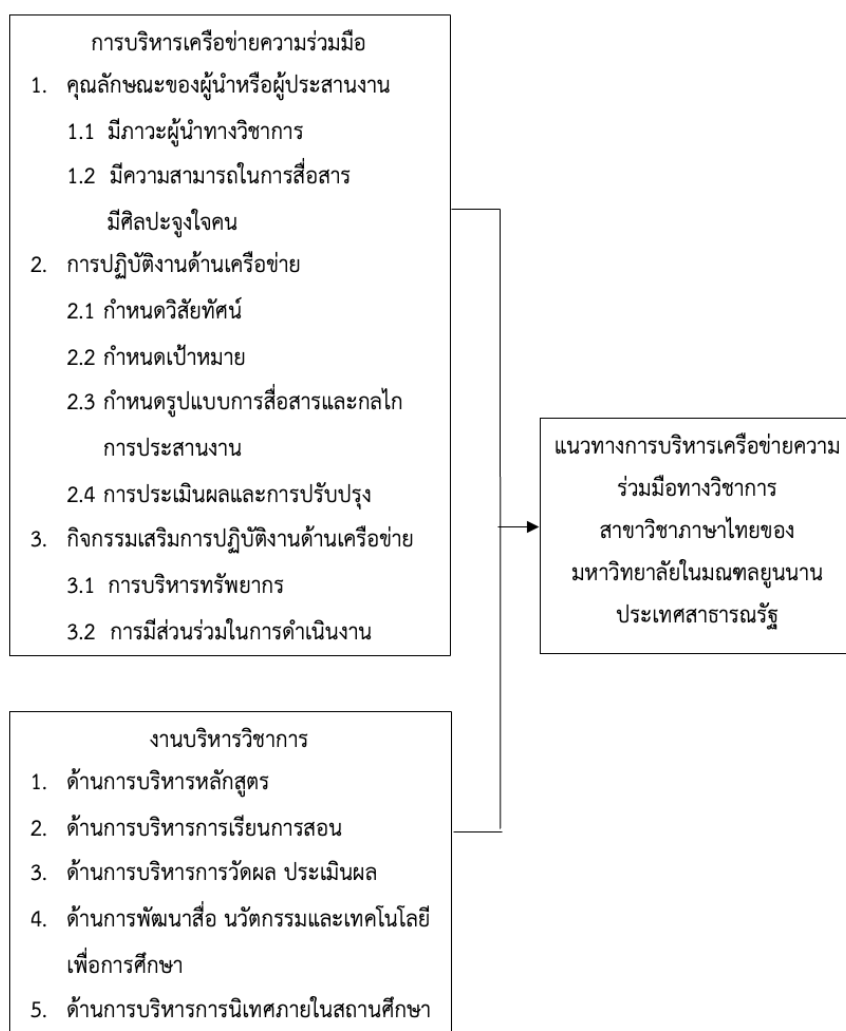
2) เครื่องมือวิจัย เป็นข้อคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และแบบประเมินคุณภาพของแนวทางการจัดการความร่วมมือทางวิชาการ ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ การนำไปใช้ประโยชน์ โดยมีคุณภาพจากการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าเท่ากับ 0.67-1.00

3) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์เชิงปริมาณ ด้วยการวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน ไว้ดังนี้ ด้านการบริหารเครือข่ายความร่วมมือประกอบด้วย 3 แนวทาง คือ 1. คุณลักษณะผู้นำตามแนวคิดของภัทรวรรณ นิลแก้วบริรักษ์ (2559 : 108) และสุดา มงคลสิทธิ์ (2562 : 5855) ที่ว่าผู้นำควร มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความสามารถในการสื่อสารและมีศิลปะจูงใจคน 2. การปฏิบัติงานด้านเครือข่ายตามแนวคิดของศิริลักษณ์ คัมภีรานนท์ และอัญญา ณ ระนอง (2563 : 10) เพิ่มศักดิ์ บัวรักษ์ (2559 : 20) และสุดา มงคลสิทธิ์ (2562 : 5855) ได้กำหนดองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือคือ กำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดเป้าหมาย กำหนดรูปแบบการสื่อสารและกลไกการประสานงาน และการประเมินผลและการปรับปรุง 3. กิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานด้านเครือข่ายตามแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555 : 16) พิชรินทร์ จันทาพูน (2557 : 84) และสุรเดช รอดจินดา (2562 : 1034) กิจกรรมเหล่านี้ทำให้การบริหารเครือข่ายความร่วมมือ

ดำเนินไปอย่างราบรื่น เช่น การบริหารทรัพยากร การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ด้านการบริหารงานวิชาการประกอบ ตามแนวคิดของปราชญ์ลี สุดตา (2560 : 6) ได้แก่ 1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2. ด้านบริหารการเรียนการสอน 3. ด้านบริหารการวัดผล ประเมินผล 4. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 5. ด้านบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา 6. ด้านบริหารการวิจัยและพัฒนา ซึ่งนำไปเขียนเป็นภาพกรอบแนวคิดแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ผลการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการสาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ตอนที่ 3 ผลการประเมินแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการสาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ตอนที่ 1 ผลการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 10 คน สามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลสรุปการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาภาษาไทย

สรุปผลการสัมภาษณ์	
ด้านบริหารเครือข่ายความร่วมมือ	
1. คุณลักษณะของผู้นำ 1.1 มีภาวะผู้นำทางวิชาการ	ควรเป็นผู้นำที่มีความเข้าใจในประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและบริบทการจัดการศึกษาของสมาชิกเครือข่าย มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในหลักสูตรวิชาภาษาไทย สามารถสร้างหลักสูตรหรือปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของนักศึกษา
1.2 ด้านความสามารถในการสื่อสารมีศิลปะจูงใจคน	ผู้นำควรเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้ง ถึงความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่นเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะฉะนั้นการสื่อสารด้วยความรอบคอบ ใจกว้าง เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เปิดกว้างในการหาแนวทางดำเนินการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค โอนอ่อนผ่อนตาม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และให้ความเห็นอย่างเปิดเผย เพื่อสร้างความเข้าใจ ความไว้วางใจและความร่วมมือในเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
2. การปฏิบัติงานด้านเครือข่าย 2.1 กำหนดวิสัยทัศน์	การมองภาพอนาคตให้ประสบความสำเร็จมีความสำคัญ โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันระหว่างฝ่ายไทยกับจีนเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะทำให้มีวิสัยทัศน์ที่ตรงกัน ชัดเจนและเข้าใจถึงวิธีการทำงานในอนาคต และสามารถกำหนดทิศทางและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

สรุปผลการสัมภาษณ์	
2.2 กำหนดเป้าหมาย	การกำหนดเป้าหมายร่วมกันระหว่างฝ่ายไทยกับฝ่ายจีนให้ชัดเจนและมีการตรวจสอบความคืบหน้า ให้ความสำคัญกับการควบคุมคุณภาพของการเรียนการสอนในระดับที่สูงขึ้น สร้างโอกาสในการเข้าร่วมในโครงการวิจัยและกิจกรรมทางวิชาการร่วมกันเพื่อพัฒนาด้านวิชาการ
2.3 กำหนดรูปแบบการสื่อสารและกลไกการประสานงาน	กำหนดรูปแบบการสื่อสารและกลไกการประสานงานให้ตรงกัน โปร่งใส เปิดกว้าง และมีความยืดหยุ่น โดยใช้ช่องทางการสื่อสารทางเทคโนโลยีให้หลากหลายเพื่อความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ควรมีรายงานประจำเดือนเพื่อติดตามความคืบหน้าและประสิทธิภาพของการทำงานร่วมกัน
2.4 การประเมินผลและการปรับปรุง	การสร้างความตระหนักในการประเมินผลและการปรับปรุงให้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม การบริหารเครือข่าย สร้างการใช้ระบบการติดตามผลการปฏิบัติงานและมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้สามารถติดตามความสำเร็จและปรับปรุงแก้ไขปัญหาย่างเหมาะสมตาม
3. กิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย 3.1 การบริหารทรัพยากร	การวางแผนและการจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสมและเป็นระบบจึงมีประโยชน์ต่อการขยายขอบเขตของความรู้และความเข้าใจในสาขาวิชาภาษาไทย สร้างแพลตฟอร์มหรือพื้นที่ในการแบ่งปันข้อมูล แลกเปลี่ยนทรัพยากรทางวิชาการที่ใช้ทำงานง่ายและเข้าถึงได้สะดวกช่วยเพิ่มความรู้และสร้างโอกาสในการพัฒนาวิชาการได้มากขึ้น
3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานช่วยให้มีแหล่งข้อมูลและทรัพยากรทางวิชาการที่มีคุณภาพสูง สนับสนุนให้บุคลากรร่วมกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรคร่วมกันสร้างแนวทางในการพัฒนาสาขาวิชาภาษาไทย สนทนาและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกของเครือข่ายเป็นการเปิดโอกาสให้คณาจารย์และบุคลากรสามารถร่วมมือกันในการวิจัยและพัฒนาทางวิชาการ
3.3 การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง	สนับสนุนการแลกเปลี่ยนและการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิกเครือข่าย จัดกิจกรรมสังสรรค์ การศึกษาดูงาน สัมมนาทางวิชาการที่เน้นการแก้ไขปัญหาและการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่กระตุ้นให้สมาชิกเครือข่ายมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และสร้างผลงานทางวิชาการ

สรุปผลการสัมภาษณ์	
ด้านการบริหารด้านวิชาการ	
1. ด้านการบริหารหลักสูตร	การวางแผนจัดรายวิชาในโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและอาจารย์สาขาภาษาไทยอย่างเหมาะสม ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการและความต้องการของผู้เรียนการตรวจสอบและปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและสังคม การระบุคำอธิบายรายวิชาที่ชัดเจนจะช่วยให้นักศึกษาและอาจารย์เข้าใจเนื้อหาวิชาที่จัดให้มีการเรียนการสอนได้อย่างลึกซึ้ง
2. ด้านการบริหารการเรียนการสอน	การสร้างโอกาสให้คณาจารย์และนักวิจัยได้ร่วมงานกันมีความสำคัญ สร้างสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งระหว่างมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนานและมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาความรู้และวัฒนธรรมร่วมกัน การบริหารการเรียนการสอนในระดับนานาชาติในสาขาวิชาภาษาไทยนี้จะส่งผลให้มหาวิทยาลัยมีชื่อเสียงและเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ทั่วโลก
3. ด้านการบริหารการวัดผล ประเมินผล	การบริหารการวัดผลและประเมินผลควรเป็นกระบวนการที่มีการร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนานและมหาวิทยาลัยในประเทศไทยเพื่อแบ่งปันและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ควรให้ความสำคัญกับการวัดผลและการประเมินที่เกี่ยวข้องกับภาคปฏิบัติมากกว่าทางทฤษฎี และควรเพิ่มการวัดผลประเมินผลในรูปแบบอื่น ๆ เพิ่มเติม
4. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	การใช้ สื่อ เทคโนโลยีช่วยในการเรียนการสอนสามารถทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เราปรับตัวได้อย่างรวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาและสามารถสื่อสารทางวิชาการกับคณาจารย์นักศึกษาได้ดีขึ้น การนำความรู้ทางเทคโนโลยีจัดไว้ในหลักสูตรการสอน เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
5. ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา	การสร้างช่องทางสื่อสารที่ดีระหว่างคณาจารย์และนักศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในวงการวิชาภาษาไทยในประเทศต่าง ๆ การนิเทศการสอนภายในอย่างสม่ำเสมอ เป็นโอกาสที่ดีในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น
6. ด้านการบริหารการวิจัยและพัฒนา	การสนับสนุนในด้านการเข้าร่วมการประชุมวิชาการและการแสดงผลงานวิจัยสามารถสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างนักวิจัยในทั้งสองประเทศและเพิ่มมูลค่าของการศึกษาในสาขาภาษาไทย รวมทั้งสร้างโอกาส

สรุปผลการสัมภาษณ์	
	ในการเรียนรู้ที่น่าสนใจมากขึ้นให้นักศึกษา การแลกเปลี่ยนนักวิจัย อาจารย์และนักศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยในเครือข่าย เพื่อสร้างโอกาสให้สามารถพัฒนางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศได้

ตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สามารถกำหนดได้ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้านบริหารเครือข่ายความร่วมมือ

การบริหารเครือข่ายความร่วมมือ	จำนวน ข้อ	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	แปลผล
1. คุณลักษณะของผู้นำ				
1.1 มีภาวะผู้นำทางวิชาการ	10	4.63	0.51	มากที่สุด
1.2 มีความสามารถในการสื่อสาร มีศิลปะ จูงใจคน	5	4.71	0.46	มากที่สุด
รวม	15	4.67	0.49	มากที่สุด
2. การปฏิบัติงานด้านเครือข่าย				
2.1 กำหนดวิสัยทัศน์	5	4.69	0.46	มากที่สุด
2.2 กำหนดเป้าหมาย	7	4.66	0.53	มากที่สุด
2.3 กำหนดรูปแบบการสื่อสารและกลไก การประสานงาน	5	4.61	0.50	มากที่สุด
2.4 การประเมินผลและการปรับปรุง	4	4.52	0.52	มากที่สุด
รวม	21	4.62	0.50	มากที่สุด
3. กิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย				
3.1 การบริหารทรัพยากร	4	4.67	0.50	มากที่สุด
3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	6	4.60	0.52	มากที่สุด
3.3 การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่าง ต่อเนื่อง	3	4.61	0.49	มากที่สุด

การบริหารเครือข่ายความร่วมมือ	จำนวน ข้อ	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	แปลผล
รวม	13	4.63	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 การบริหารเครือข่ายความร่วมมือ พบว่า คุณลักษณะของผู้นำ ($\mu = 4.67$) สูงสุดคือ ความสามารถในการสื่อสาร มีศิลปะจูงใจคน ($\mu = 4.71$), การปฏิบัติงานด้านเครือข่าย ($\mu = 4.62$) สูงสุดคือ กำหนดวิสัยทัศน์ ($\mu = 4.69$), กิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย ($\mu = 4.63$) สูงสุดคือ การบริหารทรัพยากร ($\mu = 4.67$)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามด้านบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการ	จำนวน ข้อ	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	แปลผล
1. ด้านการบริหารหลักสูตร	4	4.68	0.51	มากที่สุด
2. ด้านการบริหารการเรียนการสอน	4	4.60	0.51	มากที่สุด
3. ด้านการบริหารการวัดผล ประเมินผล	5	4.58	0.54	มากที่สุด
4. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา	3	4.73	0.47	มากที่สุด
5. ด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา	5	4.44	0.55	มาก
6. ด้านการบริหารการวิจัยและพัฒนา	5	4.65	0.51	มากที่สุด
รวม	26	4.61	0.52	มากที่สุด

ส่วนการบริหารวิชาการ ($\mu = 4.61$) พบว่า สูงสุดคือด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ระดับมากที่สุด ($\mu = 4.73$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารการวิจัยและพัฒนา ระดับมากที่สุด ($\mu = 4.65$) น้อยที่สุดคือด้านการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.44$)

สรุปแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ แบ่งออกเป็น 2 แนวทาง คือ

1. แนวทางด้านการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ

1.1 แนวทางด้านคุณลักษณะของผู้นำ คือเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้าใจบริบทการจัดการศึกษาในประเทศไทยและประเทศจีน โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้ 1) เป็นผู้นำที่มีความรู้ ความเข้าใจในบริบทการจัดการศึกษา หลักสูตรและการสื่อสารภาษาไทยและจีน, 2) เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีมนุษยสัมพันธ์ สร้างแรง

บันดาลใจให้กับสมาชิกเครือข่าย, 3) เป็นผู้นำที่รับฟังความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างความเชื่อมั่นในสมาชิก, 4) เป็นผู้นำที่มีศิลปะในการสื่อสารทั้งไทยและจีน มีความสุภาพ ให้เกียรติ เพื่อเชื่อมโยงสมาชิกในเครือข่าย, 5) เป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำข้ามวัฒนธรรม นั่นคือมีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวตามวัฒนธรรมและวิธีการทำงานที่แตกต่างกันได้, และ 6) เป็นผู้นำที่สร้างกลไกการจัดการสมาชิกและการรับข้อเสนอแนะที่มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขข้อขัดแย้งและความไม่เข้าใจที่อาจเกิดขึ้นในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น

1.2 แนวทางการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย คือการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานด้าน

เครือข่าย โดยกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลไก และการประเมินผลด้านเครือข่ายที่ชัดเจน มีแนวปฏิบัติดังนี้ 1) กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยการวางแผนร่วมกัน วิเคราะห์สถานการณ์ สร้างความร่วมมือระหว่างไทยกับจีน, 2) กำหนดเป้าหมายร่วมกันทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ที่มุ่งสร้างนักศึกษาสาขาภาษาไทยให้มีทักษะและความสามารถระดับมืออาชีพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างและความต้องการของนักศึกษา, 3) กำหนดรูปแบบการสื่อสารในการประสานงาน โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม ใช้วิธีที่ยืดหยุ่นและหลากหลายช่องทาง พร้อมทั้งระบุหน้าที่ความรับผิดชอบและบทลงโทษ, และ 4) การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ผล และนำไปปรับปรุงแก้ไข โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ และคำนึงถึงผลกระทบในระยะยาว

1.3 แนวทางด้านกิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย คือพัฒนาสมาชิกเครือข่ายในด้านการปฏิบัติงาน การบริหารทรัพยากร การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้ 1) บริหารทรัพยากร โดยการสร้างระบบการบริหารทรัพยากรเพื่อให้เกิดการแบ่งปันข้อมูลและแลกเปลี่ยนทรัพยากร และสามารถติดตาม วิเคราะห์ผลการใช้ทรัพยากรได้, 2) เปิดโอกาสให้สมาชิกเครือข่ายมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมาย และการดำเนินงานของเครือข่าย, และ 3) พัฒนาสมาชิกเครือข่ายโดยสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนและทำงานทางวิชาการร่วมกัน โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมกิจกรรมต่าง ๆ ควรคำนึงถึงความต้องการและประโยชน์ของสมาชิกเป็นหลัก สามารถตอบสนองความคาดหวังของสมาชิกได้

2. แนวทางการบริหารด้านวิชาการ คือการส่งเสริมความร่วมมือในการบริหารงานวิชาการ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

1) บริหารหลักสูตร โดยร่วมกันจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคมในปัจจุบันพร้อมทั้งตรวจสอบและปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ, 2) บริหารการเรียนการสอน โดยจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติที่เกิดจากความร่วมมือในการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษาโดยเน้นความร่วมมือด้านวิชาชีพ มีการมอบหมายงานให้นักศึกษาอย่างเหมาะสม, 3) บริหารการวัดผลประเมินผลอย่างเป็นระบบและโปร่งใส และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน

การประเมินผล โดยสร้างการวัดผล ประเมินผลทางการศึกษาอย่างให้สัมพันธ์กับหลักสูตร มีเครื่องมือการประเมินที่เป็นระบบและทันสมัย ประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ สามารถติดตามความก้าวหน้าและวิเคราะห์ผล การเรียนรู้ของผู้เรียนได้, 4) บริหารการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยส่งเสริมการนำ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และสนับสนุนให้อาจารย์ บุคลากรและ นักศึกษามีส่วนร่วมในการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่ ๆ และต้องคำนึงถึงความง่ายต่อการเข้าถึง เทคโนโลยีและความพร้อมของนักศึกษาด้วย, 5) บริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยจัดการนิเทศภายใน อย่างเป็นระบบ มีการรับฟังข้อเสนอแนะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน สนับสนุนให้ สมาชิกเครือข่ายพัฒนาตัวเองเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน, และ 6) บริหารการวิจัยและพัฒนา โดยสร้าง ชุมชนทางวิชาการที่เข้มแข็ง มีการจัดงานทางวิชาการเป็นประจำ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ ร่วมกัน และส่งเสริมการยื่นขอและจัดโครงการวิจัย ส่งเสริมให้อาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมวิจัยและให้การ สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น

ตอนที่ 3 ผลการประเมินแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทยของ มหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ผลการประเมินแนวทางดังนี้

ตารางที่ 4 การประเมินแนวทางการจัดการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ

แนวทางการจัดการบริหาร เครือข่ายความร่วมมือ	ความเป็นไปได้		ความเหมาะสม		ความเป็นประโยชน์		ความถูกต้อง	
	μ (σ)	แปล ผล	μ (σ)	แปล ผล	μ (σ)	แปล ผล	μ (σ)	แปล ผล
แนวทางการดำเนินการของผู้นำหรือผู้ประสานงาน								
สร้างผู้นำทางวิชาการที่เข้าใจ บริบทการจัดการศึกษาใน ประเทศไทยและประเทศจีน	4.63 (0.52)	มากที่สุด	4.13 (0.83)	มาก	4.25 (0.71)	มาก	4.50 (0.53)	มาก
แนวทางการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย								
ขับเคลื่อนการปฏิบัติงานด้าน เครือข่าย โดยกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลไก และการ	4.63 (0.52)	มากที่สุด	4.38 (0.52)	มาก	4.75 (0.46)	มากที่สุด	4.75 (0.46)	มากที่สุด

แนวทางด้านการบริหาร เครือข่ายความร่วมมือ	ความเป็นไปได้		ความเหมาะสม		ความเป็นประโยชน์		ความถูกต้อง	
	μ (σ)	แปล ผล	μ (σ)	แปล ผล	μ (σ)	แปล ผล	μ (σ)	แปล ผล
ประเมินผลด้านเครือข่ายที่ ชัดเจน								
แนวทางด้านกิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย								
พัฒนาสมาชิกเครือข่าย ในด้าน การปฏิบัติงาน การบริหาร ทรัพยากร การมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	4.75 (0.46)	มาก ที่สุด	4.50 (0.53)	มาก	4.75 (0.46)	มาก ที่สุด	4.88 (0.46)	มาก ที่สุด
ส่งเสริมความร่วมมือในการ บริหารงานวิชาการ การพัฒนา สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา และการนิเทศ ภายในสถานศึกษา	4.63 (0.52)	มาก ที่สุด	4.63 (0.52)	มาก ที่สุด	4.50 (0.53)	มาก	4.75 (0.46)	มาก ที่สุด

ผลการประเมินแนวทางด้านการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทั้ง 3 แนวทาง คือ 1. แนวทางด้านคุณลักษณะของผู้นำ มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.13$) ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.25$) และความถูกต้องอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.50$) 2. แนวทางด้านการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.38$) ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$) และความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$) 3. แนวทางด้านกิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.50$) ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$) และความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.88$) ส่วนผลการประเมินแนวทางด้านบริหารวิชาการ มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$) ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$) ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.50$) และความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ภายใต้ภาวะความเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้สถาบันการศึกษาต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้สถาบันการศึกษามองเห็นข้อดีข้อเสียของตนเองได้ชัดเจนขึ้น การเป็นเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ทรัพยากร จะทำให้การพัฒนาปรับปรุงขององค์การบรรลุเป้าหมาย ดังที่ยุทธนา คงแหลม (2559 : 12) กล่าวว่า การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการคือ การดำเนินงานเครือข่ายระหว่างกลุ่มสถานศึกษาที่มีการรวมกลุ่มกันของสถานศึกษาโดยมีเป้าหมายร่วมกันในการร่วมมือทางวิชาการ ในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนซึ่งกันและกัน หวานใจ เวียงยิ่ง (2564 : 18) กล่าวว่า การมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์และกิจกรรมในการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ร่วมกัน เพื่อให้งานวิชาการบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน การทำข้อตกลงร่วมกันในการประสานเชื่อมโยงโดยเป็นกลุ่มเครือข่ายในการให้ความร่วมมือในด้านวิชาการ ช่วยให้ได้รับผลประโยชน์สามารถแก้ไขปัญหาของตนเองได้ (จิรภัทร มหาวงค์, 2558 : 9) การรวมกลุ่มกันของสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายร่วมกันในการร่วมมือทางวิชาการ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ ทรัพยากร เพื่อให้งานวิชาการบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดร่วมกันไว้ สอดคล้องกับจิระศักดิ์ สร้อยคำ (2561 : 30) ได้กล่าวว่า การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ซึ่งทำให้สถานศึกษาใช้เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ข้อมูลข่าวสารสนเทศ รวมทั้งการระดมแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างกัน ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร เงินทุนและสถานที่หรือวัสดุ อุปกรณ์ เป็นต้น การมีเครือข่ายความร่วมมือจึงสามารถแก้ไขปัญหาการขาดความรู้ ทรัพยากร เทคโนโลยีของตนเองได้

2. แนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สาขาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

2.1 แนวทางด้านการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ

2.1.1 ด้านคุณลักษณะของผู้นำ โดยการสร้างผู้นำทางวิชาการที่เข้าใจบริบทการจัดการศึกษาในประเทศไทยและประเทศจีน มีความรู้ความเข้าใจทั้งในด้านการปฏิบัติงานเครือข่ายและด้านวิชาการ มีวิสัยทัศน์ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างแรงบันดาลใจและความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกเครือข่าย พร้อมรับฟังความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ อีกทั้งยังต้องเป็นผู้ที่มีศิลปะในการสื่อสารทั้งไทยและจีน สื่อสารด้วยความสุภาพ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงสมาชิกเครือข่ายเข้าด้วยกันอย่างราบรื่น

แนวทางด้านคุณลักษณะของผู้นำหรือผู้ประสานงานนี้สอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกของภัทรวรรณ นิลแก้วบรรวิชัย (2559 : 108) ที่สรุปผลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำหรือประสานงานไว้ว่า มีความเป็นประชาธิปไตย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบสูง มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง มีมนุษยสัมพันธ์จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน มีความสามารถในการสื่อความคิด และสอดคล้องกับสุดา มงคลสิทธิ์ (2562 : 5855) ที่พบว่าหนึ่งในกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนคือ คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย ได้แก่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบสูง มีภาวะผู้นำทางการจัดการศึกษาสูง มีมนุษยสัมพันธ์จริงใจต่อเพื่อนร่วมงาน และมีความสามารถในการสื่อความคิด คุณลักษณะของผู้นำหรือผู้ประสานงานเหล่านี้มีบทบาททำให้การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการราบรื่น ตรงกับที่เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย (2559 : 90) พบว่า บทบาทของผู้นำจะช่วยสร้างความร่วมมือและสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานเพื่อหาวิธีการทำงานที่ดีที่สุด

2.1.2 แนวทางด้านปฏิบัติงานด้านเครือข่าย คือการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย โดยกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลไก และการประเมินผลด้านเครือข่ายที่ชัดเจน ซึ่งได้มาจากการวางแผน การวิเคราะห์สถานการณ์ร่วมกัน เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศนี้หากไม่ได้มีการกำหนดสิ่งเหล่านี้ให้ชัดเจนอาจทำให้เกิดปัญหาตามมาได้ สอดคล้องกับศิริลักษณ์ คัมภีรานนท์ และอัญญา ณ ระนอง (2563 : 10) ที่ได้กล่าวถึงการขาดการวางแผน การไม่มีทิศทางความร่วมมือ ไม่มีการกำหนดเป้าหมาย กลไกการทำงานประสานงานและการติดต่อสื่อสารโครงสร้างการทำงานไม่ชัดเจนและไม่มีการวัดผล ปัญหาเหล่านี้หากองค์กรไม่ป้องกันหรือแก้ไขจะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ดังนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่จะตามมาในระหว่างการปฏิบัติงานจึงต้องมีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานดังที่เพิ่มศักดิ์ บัวรักษ์ (2559 : 20) กล่าวว่า ต้องมีการสร้างวิสัยทัศน์เครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการร่วมกัน มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน และต้องมีการติดตามประเมินผลเพื่อให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับเกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย (2559 : 89) ที่ได้สรุปองค์ประกอบของเครือข่ายการเรียนรู้ไว้ว่าต้องมีเป้าหมายในการเรียนรู้ร่วมกัน แนวทางการปฏิบัติงานด้านเครือข่ายที่กล่าวมาทั้งหมดนี้สอดคล้องกับสุดา มงคลสิทธิ์ (2562 : 5855) ที่กล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติงานด้านเครือข่ายว่าควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดเป้าหมายความสำเร็จ วิธีการสื่อสาร กลไกการประสานงาน การวัดประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

2.1.3 แนวทางด้านกิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานด้านเครือข่าย คือการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ในด้านการปฏิบัติงาน การบริหารทรัพยากร การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง แนวทางด้านกิจกรรมเสริมการปฏิบัติงานด้านเครือข่ายนี้จะช่วยทำให้การปฏิบัติงานด้านเครือข่ายความร่วมมือดำเนินไปได้อย่างราบรื่น และต่อเนื่องดังที่วิจารณ์ พานิช (2555 : 16) ที่ได้กล่าวถึงการแลกเปลี่ยนทรัพยากรและพัชรินทร์ จันทาพูน (2557 : 84) ที่ได้สรุปว่าการบริหารทรัพยากรร่วมกันเป็นองค์ประกอบของการบริหารเครือข่าย

ความร่วมมือทางวิชาการ และสอดคล้องกับสูตรเดซ รอดจินดา (2562 : 1034) ที่สนับสนุนให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การเปิดโอกาสในสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทำให้สามารถแก้ไขข้อจำกัด ปัญหา และอุปสรรคบางประการ ทำให้เครือข่ายมีเอกภาพและบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ จิระศักดิ์ สร้อยคำ (2561 : 46-47) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทำให้เกิดการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ช่วยแก้ปัญหาจากการทำงาน ทำให้เกิดความพอใจและเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและผูกพันกับงานทำให้ งานสามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ความรู้ความสามารถของสมาชิกเครือข่ายยังมี ผลต่อการดำเนินงานดังที่ศิริลักษณ์ คัมภีรานนท์ และอัญญา ณ ระนอง (2563 : 10) ได้เสนอไว้ว่า ปัญหาของความร่วมมือส่วนหนึ่งเกิดจากสมรรถนะของบุคลากรในองค์กร และจากที่สมชาย ปัญญาเจริญ (2563 : 9-10) ได้กล่าวว่าการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นหนึ่งในปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของความร่วมมือที่จะส่งผล ต่อความร่วมมือระหว่างองค์กร และสอดคล้องกับสุดา มงคลสิทธิ์ (2562 : 5844) สรุปว่าหนึ่งในกลยุทธ์การ สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษาคือการมีเทคนิควิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย

2.2 แนวทางด้านการบริหารด้านวิชาการ เป็นแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือในการบริหารงาน วิชาการ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้อง กับนักวิชาการหลายท่านที่ได้ให้ข้อบ่งชี้ของการบริหารวิชาการไว้ แสดงให้เห็นว่าแนวทางนี้ล้วนเป็นข้อบ่งชี้ ที่การบริหารงานวิชาการต้องคำนึงถึง เห็นได้จากปราชญ์ลี สุดตา (2560 : 6) ได้กล่าวว่า แนวทางการ ดำเนินงานตามข้อบ่งชี้งานวิชาการประกอบด้วย 6 ภาระงานคือ การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา การ พัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ในส่วนของนักวิชาการ ท่านอื่น ๆ ได้กำหนดข้อบ่งชี้งานวิชาการไว้หลายประการเช่น กมล ภูประเสริฐ (2555 : 28-31) กล่าวถึง ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการไว้ 9 ด้าน ซึ่งตรงกับงานวิจัยนี้ 6 ด้าน หรือในส่วนของจิตติมา วรณศรี (2557 : 6) ได้กล่าวว่า ข้อบ่งชี้ของงานวิชาการประกอบด้วยงานสำคัญ 7 ด้าน งานที่จิตติมากล่าวถึงนี้ เป็นแนวปฏิบัติ ของงานวิจัยนี้ครบทั้ง 6 แนว ภารดี อนันต์นาวิ (2557 : 281) ได้เสนอข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการไว้ 12 ด้าน ก็มีแนวปฏิบัติทั้ง 6 แนว ของงานวิจัยนี้เช่นกัน

3. ผลการประเมินแนวทางเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมี ความเห็นที่สนับสนุนแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการที่จัดทำขึ้นในงานวิจัยนี้ สิ่งที่ ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกคือคุณลักษณะที่ดีของผู้นำหรือผู้ประสานงาน เพราะการบริหาร เครือข่ายความร่วมมือจะดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้นำหรือผู้ ประสานงาน อันดับต่อมาคือการปฏิบัติการด้านเครือข่าย ควรกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายทั้งระยะสั้นและ ระยะยาว เป้าหมายที่กำหนดขึ้นนั้นต้องคำนึงถึงความต้องการและความแตกต่างของนักศึกษา และต้อง คำนึงถึงวิธีการที่ทำให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ด้วย ในส่วนของการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ผู้ทรงคุณวุฒิ

ต่างมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การพัฒนาสมาชิกเครือข่ายอย่างต่อเนื่องทำให้เครือข่ายความร่วมมือดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่นและบรรลุผลสำเร็จ อย่างไรก็ตามผู้ทรงคุณวุฒิยังเห็นว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาสมาชิกเครือข่ายนั้นต้องคำนึงถึงความต้องการ ประโยชน์และสามารถตอบสนองความคาดหวังของสมาชิกด้วย ในส่วนของการบริหารวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้พิจารณาความต้องการของนักศึกษาและจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ควรมีการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนควรคำนึงถึงความง่ายต่อการใช้งานและความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีของนักศึกษา ควรสร้างกระบวนการและเครื่องมือการประเมินผลที่เป็นระบบและทันสมัย นอกจากนี้ยังควรส่งเสริมให้มีการจัดประชุมวิชาการ สนับสนุนการจัดทำโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถ เพื่อให้การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการสาขาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนานไม่มีกรอบเวลาในการดำเนินงาน ดังนั้นแนวทางความร่วมมือควรจัดให้มีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานให้ชัดเจน

1.2 ควรทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการนำแนวทางไปใช้กับมหาวิทยาลัยที่เป็นเครือข่ายระหว่างกันว่าได้รับผลเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร มีปัจจัยใดที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการนำแนวทางไปใช้ เพื่อให้การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกเครือข่ายและก่อให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการมากขึ้น

1.3 ควรนำแนวทางที่ได้จากการวิจัยนี้ไปใช้กับเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับสาขาวิชาภาษาอื่น ๆ ด้วย

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

มณฑลยูนนานควรกำหนดนโยบายในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก ในเมืองเอกของมณฑลยูนนานหรือต่างเมืองอาจมีข้อจำกัดในด้านบุคลากรและงบประมาณ ดังนั้น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและเครือข่ายความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยภายในมณฑลยูนนานด้วย จะช่วยเหลือสนับสนุนให้เกิดการทำงานด้านเครือข่ายทางวิชาการได้อย่างราบรื่นมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานเอกชนอีกทางหนึ่ง เพื่อให้การดำเนินงานเครือข่ายทางวิชาการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2555). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: เสริมสินพีรพรสซีสเพิ่ม.
- เกรียงไกรยศ พันธุ์ไทย. (2559). กระบวนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้สำหรับการฝึกอบรมพนักงานในองค์กร. *วารสารมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์*. 3 (2), 82-91.
- จรัสศรี จิราภส. (2562). “ศึกษาไทย” และ “ไทยศึกษา” ในประเทศจีน. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*. 38 (2), 94-118.
- จิตติมา วรรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- จิรัชทร มหาวงค์, วิทยา จันทร์ศิลา และทำรงค์ลักษณ์ เอื้อนครินทร์. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 18 (4), 114-127.
- จิระศักดิ์ สร้อยคำ. (2561). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปราชญ์ สุตตา. (2560). *แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พัชรินทร์ จันทาพูน. (2557). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 42 (1), 80-97.
- เพิ่มศักดิ์ บัวรักษ์. (2559). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*. 13 (24), 14-21.
- ภัทราวดี มากมี. (2559). การออกแบบการวิจัยสำหรับการวิจัยแบบผสมวิธี. *Journal of the Association of Researchers*. 21 (2), 19-31.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2557). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: มนตรี.
- ยุทธนา คงแหลม. (2559). *การศึกษาองค์ประกอบรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี- สฤษดิ์.
- ศิริลักษณ์ คัมภีรานนท์ และ อัญญา ณ ระนอง. (2563). ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมในจังหวัดชายแดนใต้. *วารสารวิทยาสารบริหารมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. 31 (1), 1-16.

- สมชาย ปัญญาเจริญ. (2563). ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการบริหารจัดการความร่วมมือของคณะกรรมการ
ร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในระดับจังหวัด (กรอ.). *วารสารรัฐ
ประศาสนศาสตร์*. 18 (1), 1-22.
- สุดา มงคลสิทธิ์. (2562). กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชน
จังหวัด ชลบุรี. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์*. 6 (10), 5843-5859.
- สุรเดช รอดจินดา. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่าง
สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน. *วารสาร Veridian
E- Journal Silpakorn University*. 12 (1), 1020-1042.
- หวานใจ เวียงยั้ง. (2564). กลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- 国家移民管理局. (2021). 坚决防止疫情通过出入境渠道传播 *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 7 กรกฎาคม
2566. แหล่งที่มา: https://www.gov.cn/xinwen/2021-07/30/content_5628489.htm